

Małgorzata Mszyca, Renata Koźlik, Beata Gonerska

Program z zakresu edukacji europejskiej przeznaczony dla dzieci sześćioletnich "Przedszkolaki poznają kraje Unii Europejskiej"

Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce : kwartalnik dla nauczycieli nr 3,
52-58

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Małgorzata Mszyca
Renata Koźlik
Beata Gonerska
Miejskie Przedszkole nr 11 w Częstochowie
Szkoła Podstawowa nr 38 w Częstochowie

PROGRAM Z ZAKRESU EDUKACJI EUROPEJSKIEJ PRZEZNACZONY DLA DZIECI SZEŚCIOLETNICH „PRZEDSZKOLAKI POZNAJĄ KRAJE UNII EUROPEJSKIEJ”

Charakterystyka programu

Program „Przedszkolaki poznają kraje Unii Europejskiej” jest programem wychowania przedszkolnego, który stwarza możliwość poznania własnego dziedzictwa kulturowego i budzi szacunek wobec tradycji innych kultur. Przygotowuje do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

Tematyka programu oraz sposoby jego realizacji dostosowane są do poziomu intelektualnego i psychicznego dzieci 6-letnich, stymulując rozwój osobowości.

Program jest zgodny z Ustawą o Systemie Oświaty, „Podstawą programową wychowania przedszkolnego” i Rozporządzeniem MENiS z dnia 24.04.2002 r. w sprawie warunków i trybu dopuszczania do użytku szkolnego programów nauczania, programów wychowania przedszkolnego i podręczników oraz zalecania środków dydaktycznych Dz.U. 69 poz. 635.

Program został opracowany przez M. Mszycę i R. Koźlik – nauczycielki Miejskiego Przedszkola nr 11 w Częstochowie oraz B. Gonerską, nauczycielkę oddziału przedszkolnego Szkoły Podstawowej nr 38 w Częstochowie. Program ten jest uzupełnieniem i rozszerzeniem realizowanego programu wychowania przedszkolnego „Moje Przedszkole” autorstwa Cz. Cyrańskiego i M. Kwaśniewskiej, wydawnictwa „MAC” Edukacja o numerze dopuszczenia DKW – 4013 – 3/01.

Jego realizacja nie wymaga specjalnych warunków lokalowych i szczególnych nakładów finansowych. Jest programem masowym, może być stosowany z równym powodzeniem przez innych nauczycieli wychowania przedszkolnego.

Cel ogólny programu

Celem ogólnym programu „Przedszkolaki poznają kraje Unii Europejskiej” jest kształtowanie poczucia przynależności do wspólnego europejskiego domu z jednoczesnym zachowaniem tożsamości narodowej oraz kształtowanie postawy otwartości i szacunku dla innych kultur oraz przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wie, jak wygląda mapa Polski i Europy, potrafi odczytywać na mapie proste nazwy;
- potrafi wymienić nazwy kilku państw europejskich;
- zna symbole narodowe Polski i państw unijnych;
- rozpoznaje i nazywa obiekty architektoniczne europejskich państw;
- poznaje zwyczaje charakterystyczne dla innych kultur;
- zna przysmaki kulinarne w poszczególnych krajach;
- zna charakterystyczne tańce i piosenki wybranych państw Unii Europejskiej oraz potrafi zaprezentować ich elementy;
- rozumie znaczenie czystego środowiska w życiu człowieka, zwierząt i roślin;
- poznaje i stosuje różnorodne techniki plastyczne;
- wyraża swoje przeżycia wewnętrzne i wiedzę o poznanych krajach w różnych formach działalności plastycznej;
- potrafi wyrazić własne zdanie i uszanować zdanie innych;
- wspólnie z kolegami podejmuje i realizuje różne zadania.

Treści programowe

Zagadnienie	Tematyka	Przykładowe sposoby realizacji
1. Polska – moja Ojczyzna. Częstochowa – moje miasto. 	1.1 Symbole narodowe: hymn, flaga, godło. 1.2 Kultura (muzyka, sztuka, architektura i literatura). 1.3 Położenie geograficzne Polski. 1.4 Tradycje, obyczaje ludowe. 1.5 Moje rodzinne miasto. 1.6 Jura Krakowsko-Częstochowska	POLSKA – Oglądanie pocztówek, zdjęć, ilustracji przedstawiających kraj ojczysty. Poznanie bursztynowego szlaku i znaczenia bursztynu. Wykorzystanie literatury do przybliżenia dzieciom słowa „Ojczyzna”. Życie żaka w średniowiecznym Krakowie – pasowanie na sześcioletka. Collage na tematy: „Polska dawniej”, „Polska dziś”, „Polska za sto lat”. Poznajemy wielkich Polaków: w malarstwie, muzyce i literaturze dziecięcej. Nauka tańca narodowego – poloneza. Wycieczka: zaznaczanie zwiedzanych obiektów na planie miasta, wykonywanie zdjęć, gromadzenie folderów i ilustracji z gazet – praca nad albumem. Wycieczka autokarowa w okolice Jury. Zajęcia w terenie na ścieżce dydaktycznej.

<p>2. Unia Europejska</p> 	<p>2.1 Symbole unijne: hymn, flaga.</p> <p>2.2 Działania instytucji w zakresie ochrony praw człowieka, kultury i edukacji.</p> <p>2.3 Wspólne cele podejmowane dla przyszłych pokoleń.</p> <p>2.4 Wspólna waluta.</p> <p>2.5 Poznawanie niektórych zwrotów grzecznościowych w wybranych językach.</p> <p>2.6 Ochrona środowiska naturalnego w Europie – nadrzędnym celem dla przyszłych pokoleń.</p>	<p>UNIA EUROPEJSKA – Legenda o powstaniu Europy.</p> <p>Rozważania na temat celu zjednoczenia się krajów Europy?</p> <p>Rozmowy na temat współpracy krajów w Unii Europejskiej, współpracy wzbogacającej i ułatwiającej rozwój, nieograniczającej ich historycznej odrębności.</p> <p>Zabawa dydaktyczna „Skąd to mamy?” – praca z mapą.</p> <p>Bank pomysłów – „Do czego może przydać się znajomość języków obcych?”.</p> <p>Mam prawo do...dzieci dopowiadają niedokończone zdania. Prawa dla wszystkich są takie same – zabawa „Lubię cię”.</p> <p>Parlament dziecięcy – wzorując się na parlamencie unijnym samodzielnie ustanawiają swoje prawa i obowiązki: KONTRAKT NASZEJ GRUPY.</p> <p>Tworzenie listy zadań dla „Małych strażników przyrody”.</p>
<p>3. Wybrane kraje Unii Europejskiej</p> <p>Niemcy</p> 	<p>3.1 Nazwy państw, ich stolic, położenie na mapie politycznej Europy.</p> <p>3.2 Podobieństwa i różnice w zwyczajach polskich i krajów europejskich.</p> <p>3.3 Kultura krajów europejskich (muzyka, sztuka, architektura).</p> <p>3.4 Wybrane dania kuchni innych narodów.</p>	<p>NIEMCY – Poznanie zwyczaju obdarowywania dzieci różkami pełnymi artykułów papierniczych i słodczy, gdy idą po raz pierwszy do szkoły.</p> <p>Wysłuchanie IX Symfonii Ludwika van Beethovena, której ostatnia zwrotka stała się hymnem Unii Europejskiej.</p> <p>Kolorowanie puzzli geometrycznych, by poznać niektóre tytuły baśni braci Grimm.</p> <p>Konstruowanie garaży, autostrady, zabawy samochodami marki Mercedes.</p> <p>Przypomnienie zasad ruchu drogowego.</p>

<p>Czechy</p> 		
<p>Słowacja</p> 		<p>CZECHY i SŁOWACJA – najbliżsi sąsiedzi z południowej strony gór. Nauka charakterystycznego tańca dla tego regionu – polki. Porównywanie ilustracji przedstawiających góry po stronie czeskiej i polskiej – zwrócenie uwagi na ochronę przyrody w tych regionach.</p>
<p>Węgry</p> 		<p>WĘGRY – Poznanie muzycznego folkloru z elementami muzyki cygańskiej, nauka charakterystycznego tańca węgierskiego – czardasza. Lepienie z masy plastycznej warzyw, zwłaszcza papryki.</p>
<p>Wielka Brytania</p> 		<p>WIELKA BRYTANIA – Miś Puchatek oprowadza nas po Londynie, opisując zabytki: Big Bena, Tower i charakterystyczny, czerwony autobus. Odczytanie z wirówki imienia królowej angielskiej i zapisanie go pod portretem. Kolorowanie portretu. Nauka piosenki i wyliczanki w języku angielskim.</p>
<p>Francja</p> 		<p>FRANCJA – Paryż stolicą wielkich artystów, projektantów mody, festiwali filmowych w Cannes i znakomitej kuchni francuskiej. Scenka dramowa pt. „Tajemniczy przybysz z Kosmosu” lub „Potwory i spółka” czy „Rozalinda i jej przyjaciele”. Malowanie na sztalugach za pomocą płam i kropek, jak malarze impresjoniści. Budowanie z pudełek po zapalkach wieży Eiffla. Pokaz mody ekologicznej.</p>

<p>Holandia</p> 	<p>HOLANDIA – Julianna, panna Tulipanna oprowadza po kraju grobli, wiatraków i tulipanów. Dzieci budują dla niej holenderskie miasto, a dla siebie wykonują wisiorki w kształcie sabotów, ozdobionych kolorowymi wzorkami.</p>
<p>Dania</p> 	<p>DANIA – Poznanie utworów wielkiego pisarza H.Ch. Andersena, czytanie niektórych z nich. Konkurs pt. „Czy znasz tę bajeczkę”. Symbolem tego państwa jest postać z bajki, mała Syrenka – wykonanie postaci z plasteliny. Budowanie z klocków lego duńskiego miasta – praca zespołowa. Położenie Danii daje możliwości wykorzystania wiatru jako przyjaznego sposobu uzyskania energii elektrycznej dla środowiska. Rozwiązanie rebusu – „wiatraki wiatrowe”.</p>
<p>Austria</p> 	<p>AUSTRIA – Krasnal Silian przedstawia nam swój kraj, opowiada o świstakach zamieszkujących Alpy, tak oswojonych, że „jedzą z ręki”, o wodzie wypływającej z alpejskich lodowców tak czystej, że nawet ryby w Dunaju gołym okiem można obserwować i licznych, ukrytych w górach podziemnych jeziorach. Ułożenie hasła z rozsypanki sylabowej. Poranek muzyczny w filharmonii: słuchanie walców wiedeńskich i fragmentów operetek.</p>
<p>Włochy</p> 	<p>WŁOCHY – kucharz Bartolini herbu Zielona Pietruszka nauczy dzieci robić włoską pizzę i pokaże do czego jeszcze może służyć spaghetti. Wspólnie z nim obejrzymy słynne miejsca: Wenecję – miasto zbudowane na wyspach, Pizę – z krzywą wieżą, Pompeje – które zniszczył wybuch wulkanu. Muzyka Vivaldiego będzie inspiracją do tworzenia prac plastycznych.</p>

<p>Szwecja</p> <p>Finlandia</p> <p>Hiszpania</p> <p>Grecja</p> 		<p>SZWECJA I FINLANDIA – Muminki, śmieszne stworki opowiedzą o życiu na Dalekiej Północy i w Laponii, najdalej wysuniętej części Finlandii. Zegary dawniej i dziś – najdokładniejszy zegar w Europie mieści się w Finlandii. Święta Bożego Narodzenia w Szwecji są nieco odmienne niż w Polsce, podobnie jak „szwedzki stół” wygląda trochę inaczej od „stołu polskiego”.</p> <p>HISZPANIA – Poznanie charakterystycznej muzyki flamenco i instrumentów muzycznych: gitary i kastanietów. Kolorowanie pól z samogłoskami i zaobserwowanie kogo spotkamy na arenie. Ozdabianie sukni Hiszpanki tańczącej passodoble farbą klejową wyciskaną z tuby.</p> <p>GRECJA – kolebka cywilizacji europejskiej. Dzieci poznają mity greckie Pierwsze igrzyska olimpijskie. Znaczenie sportu dla zdrowia. Dowiadywanie się o ginących gatunkach zwierząt – ochrona ich przed zagładą. Oglądanie ilustracji przedstawiającej typowe domy greckie, Partenon na Akropolu, „wiszące klasztory”. Wspólny taniec integrujący grupę – Grek Zorba.</p>
---	--	--

<p>Belgia</p> 	<p>BELGIA – Projekcja filmu video prezentująca zabytki i Parlament Europejski w Brukseli. Wykonanie przysmaku belgijskiego, którego nazwę odczytasz z rebusu. Znaczenie uprawiania kolarstwa i sportu dla zdrowia każdego człowieka.</p>
---	--

Procedury osiągnięcia celów

Program nie określa liczby godzin potrzebnych do realizacji zagadnień. Do dyspozycji nauczyciela pozostawia się możliwość wyboru treści, które ukazane są w trzech działach:

- I. Polska – moja Ojczyzna i moje miasto.
- II. Unia Europejska.
- III. Wybrane kraje Unii Europejskiej.

Realizacja programu może przebiegać w zaplanowanych blokach tematycznych lub okazjonalnie, np. o krajach skandynawskich możemy porozmawiać z dziećmi przy okazji Bożego Narodzenia. Zakres materiału, jak i poszczególną tematykę należy dostosować do możliwości i zainteresowań konkretnej grupy dzieci. Program przewiduje stosowanie różnorodnych form i metod pracy opartych na:

- zabawach,
- obserwacji i pokazie,
- działaniu,
- przekazie słownym,
- przykładzie osobistym,
- rozwiązywaniu zadań według własnego pomysłu,
- samodzielnym doświadczeniu dziecka,
- spontanicznej, swobodnej aktywności własnej dziecka,
- grach dydaktycznych,
- zajęciach dramatycznych.

W celu uatrakcyjnienia realizacji zagadnień programu można przygotować pokaz mody ekologicznej, konkurs opowiadania bajek, święto Unii Europejskiej połączone z przygotowaniem i degustacją potraw, śpiewem, tańcami i wystawą prac.

Jako podsumowanie całości zagadnień z zakresu edukacji europejskiej proponowany jest quiz, który daje dzieciom możliwość prezentacji zdobytych wiadomości i umiejętności lub konkurs tańców polskich i europejskich.

Małgorzata Mszycza
Renata Koźlik
Beata Gonerska